

Barbara Baert

Tko mi se dotiče haljina? Ozdravljenje žene oboljele od hemoragije između teksta, slike i tabua u vizualnoj kulturi ranoga srednjeg vijeka

Epizoda o hemoragiji, odnosno ženi koja boluje od jakih izljeva krvi, ispričana je u sinoptičkim evanđeljima: Marko 5:24-34; Luka 8:42-48 i Matija 9: 9-22. Priča se nalazi u kontekstu uskrišenja Jairove kćeri, u trenutku kada je Isus prešao Galilejsko more, odnosno na obali zapadno od hebrejskog teritorija. Ona je prikazana u mnoštvu kao anonimna žena koja ima samo jednu želju - ozdraviti od svoje bolesti koja traje već dvanaest godina, a vjeruje da će se to dogoditi u trenutku kada dotakne Kristovu odjeću. Ikonografija koja se dotiče hemoragije širi se putem raznolikih umjetničkih predmeta: sarkofaga, skulptura, tekstila, relikvijara, amuleta, rukopisa, mozaika i zidnih slika.

Ovaj rad istražuje različite poveznice u materijalnoj, tekstualnoj i vizualnoj kulturi iz viših i nižih slojeva. Čudo ozdravljenja oboljele žene prosljeđuje se čak i u medicinsko-magični svijet, u kojemu se rađa pomahnitali teren tabua hysterije. Kada je riječ o sarkofazima, to je de facto neotkriven teren. Hysterija hemoragije pojavljuje se istodobno u egzorcističkim formulama, gemama, zaštitnim talismanima. To razotkriva vezu između čudesa u tekstualnom obliku, klasične starokršćanske ikonografije ozdravljenja i čarobnjačke prakse. Čini se da je pojam hemoragije u evanđeljima vezan uz simbol zaštite žena i muškaraca u borbi protiv zastrašujućih krvarenja maternice.

Ako pokušamo rekonstruirati priču o hemoragiji u njenom tekstualnom i ikonografskom kontekstu, onda ona postaje priča o krvi – žrtvena krv naspram prokreacijske, muška naspram ženske, dopuštene, neokaljana naspram tabuizirane, dodirljiva i nedodirljiva, unutarnja i vanjska, ukratko, priča o krvi viđena kroz sukob dobra i zla. U slučaju hemoragije ove se suprotnosti neprestano izmjenjuju. Ipak, u osnovi je to priča o zloćudnom izljevu krvi sve do njenog pročišćenja. Ova preobrazba prati ikonografiju stvarne, zemaljske, žene i one blagoslovljene, koja je često prikazana u klečećem položaju. Ambivalentnost u značenju krvi također odražava prijelaz od židovskih pravila o čistoći prema kršćanskoj doktrini ozdravljenja. Napetost priče o krvi kulminira u svetoj zoni, gdje se ozdravljenje od hemoragije pojavljuje u vezi sa svetom krvi euharistije, iako to onodobni izvori navode kao negativan primjer u vidu žene koja ima mjesečnicu u crkvi.

Što bi pomislio stanovnik Konstantinopola 14. stoljeća kada bi ugledao prikaz hemoragije na pandativu Kahrije džamije? Što bi pomislio Mattheus Blastares iz Soluna kad bi ugledao ovu ženu kako ga promatra odozgo? I što bi pomislili stanovnici Konstantinopola i Mattheus Blastares kad bi vidjeli neku njihovu susjedu ili sestru kako nosi amulet za zaštitu od hysterije, koji predstavljaju hemoragiju? Hemoragija ima ambivalentne značajke i tako joj treba i pristupiti.

Prijevod s talijanskoga: Nina Šepić